

*Дар'я Цвігун,
здобувач першого(бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 016 Логопедія. Спеціальна психологія,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

*Науковий керівник: Галина Олійник,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПРИ ДИЗАРТРІЇ

Постановка проблеми. Мовлення – одне із найважливіших процесів людини, адже завдяки мовленню можемо вільно спілкуватися, обмінюватись інформацією. Мовлення тісно пов'язане з психічним станом, а саме – з мисленням, пам'яттю, увагою, сприйняттям. На жаль, за останні роки здорових дітей народжується значно менше, порівняно із народженими дітьми, які мають психофізіологічні порушення пізнавальних процесів. Тому в теперішній час, у дітей дошкільного віку є досить поширене таке мовленнєве порушення, як «дизартрія».

Дизартрія – досить важке мовленнєве порушення, характеризується ураженням кори головного мозку, яке найчастіше виникає у дітей з ознакою ДЦП. Патологія мовлення сама по собі виникнути не може. Це виникає внаслідок впливу на організм зовнішніх або внутрішніх чинників, які визначають саму специфіку мовленнєвого порушення. Актуальність дослідження даного мовленнєвого порушення полягає у недостатньому вивченні корекційної роботи для подолання даного порушення.

Тому варто дослідити, які ж є форми, ступені дизартрії, яка їх особливість, розглянути причини виникнення даної патології та визначити правильно побудовану корекційну роботу для подолання мовленнєвого порушення дизартрії. Адже компетентний фахівець повинен знати, як подолати дане порушення правильно, професійно та вміло займатись над його здоланням.

Дизартрію як складне мовленнєве порушення розглядали та вивчали вітчизняні науковці: М. Шеремет, В. Тарасун, В. Кондратенко, Л. Дідкова, Є. Соботович; та зарубіжні науковці: Л. Волкова, О. Мастюкова, М. Певзнер, В. Лубовський, К. Лебединська.

Метою нашого дослідження є: аналіз особливостей корекційно-логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку при дизартрії.

Виклад основного матеріалу. Дизартрія (від грецького *dus* – розлад, *arthroo* – розчленовую) – це розлад розбірливого мовлення, зумовлений недостатністю іннервації мовленнєвого апарату внаслідок дитячого церебрального паралічу. Мета логопедичної роботи при дизартрії – корекція усієї звукової системи мовлення: звуковимови, фонематичного слуху, голосу, дикції, темпу мовлення, мовленнєвого дихання, а також полягає у розвитку лексико-граматичної будови [2, с. 120].

Щоб подолати мовленнєве порушення, досягти поставленої мети та дійти до максимально позитивного результату треба визначити та дотримуватись основних етапів корекції порушення. Не дотримуючись етапів логопедичної роботи – не вийде подолати наявне порушення. Як наслідок, не вдасться записати вірний висновок та визначити порушення, не виконувавши процеси, які потрібні, корекційна робота буде відбуватися в хаотичному процесі, і ніякого результату з того всього не буде.

Логопедична роботи при дизартрії потребує комплексного підходу, повинні бути задіяні не лише логопед, а й батьки та невролог, та комплексного характеру, тобто корекція звуковимови об'єднується з формуванням звукового аналізу і синтезу, розвитком лексико-граматичної сторони мовлення і зв'язного висловлення. Своєрідність роботи може полягати з використанням диференційованого масажу, артикуляційної гімнастики, із медикаментозним лікуванням, лікувальною фізичною культурою, фізіотерапією [3, с. 6].

Етапи логопедичної роботи при дизартрії з дітьми дошкільного віку:

Перший етап – підготовчий

Даний етап характеризується в підготовці артикуляційних органів до формування правильного мовлення. Тобто в формуванні артикуляційного апарату, корекції дихання, вмінні володіти своїм голосом, формуванням пасивного словника. Також важливо на цьому етапі розвивати пам'ять, увагу, сприйняття (застосовувати ігри, малювання, ліплення, конструктор і т. д.), зорову та слухову увагу. За потреби використовувати масажні

прийоми. Це можуть бути – пощипування, погладжування, розминання [1, с. 6].

Слід звернути особливу увагу на артикуляційну гімнастику, яка виконується здебільшого після масажу. Саме взаємодія масажу та артикуляційної гімнастики – розслаблює м'язи, які беруть активну участь в мовленні, зменшує гіпертонус, допомагає дитині виконувати різні рухи, розвиває силу, точність рухів. Артикуляційна гімнастика – це сукупність спеціальних вправ, які спрямовані на зміцнення артикуляційного апарату та на розвиток сили, точності, координацію артикуляційних органів [2, с. 35].

Другий етап – формування навичок звуковимови

В даному етапі проводиться корекція рухів артикуляційного апарату, розвиток дихальної та голосової функцій, розвиток відчуттів артикуляційних рухів й артикуляційного праксису. Важливо спостерігати за тим, щоб м'язи не були сильно напружені. Етап характеризується постановкою звуків, та їх диференціацією. Виконуються вправи на розвиток та формування моторики. Також проводиться робота над формуванням просодичної сторони мовлення. Здійснюється робота над збагаченням словника. Логопедична робота при дизартрії є тривала та потребує систематичних занять, крім того батьки повинні виконувати домашні завдання, які задає фахівець [1, с. 6; 1, с. 7].

Третій етап – робота над мовленням, виробленню комунікативних умінь та навичок

Етап характеризується вже більшою комунікацією між дитиною та логопедом, тобто ведеться вже певний діалог (можна задавати різні питання, наприклад: що на вихідних цікавого робив?, що снідав?). Виконується робота автоматизації над складними звуками, у вигляді спілкування, різних ігор. Доречно використовувати розповіді, перекази, придумувати та складати речення й оповідання, вивчати вірші та скоромовки, при цьому контролювати правильну вимову всіх звуків. Важливо щоби батьки також слідкували за правильним проголошенням звуків під час спілкування. При розповіді, переказах важливо застосовувати різну інтонацію, змінювати силу голосу [4, с. 25].

Висновки. Отже, основним завданням логопедичної роботи при дизартрії є розвиток і полегшення мовленнєвої комунікації, а не лише формування правильного вимовляння звука. Використовуються прийоми

ігрової терапії у поєднанні з індивідуальною роботою над артикуляцією, диханням, фонацією та корекцією звуковимови, а також над особистістю дитини в цілому.

Список використаних джерел:

1. Чмеленко В. О. Корекційна робота з дітьми зі стертою формою дизартрії. *Науково-методичний журнал. Логопед.* 2019. №1. С. 6-7.
2. Дефектологічний словник: навчальний посібник / За редакцією В. І. Бондаря, В. М. Синьова. К.: МП Леся, 2011. 528 с.
3. Логопедичні практикуми: Навчально-методичний посібник / За редакцією Л. Д. Бегас. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2016. 123 с. Режим доступу: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/6054/1/logopedichna_prakt_BegasL.D.pdf (дата звернення: 01.05. 2023).
4. Лепетченко М. В. Логопедія. Дизартрія: навчально-методичний посібник. 2015. 36 с. Режим доступу: http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/logopediya_dyzartriya.pdf (дата звернення: 01.05. 2023).

СЕКЦІЯ 5. Інноваційні технології в освітній та соціальній сфері.

*Володимир Ансімов,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності 231 «Соціальна робота.
Соціальна педагогіка. Практична психологія»,
Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

*Науковий керівник: Ярослава Юрків,
доктор педагогічних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи,
Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФІЛАКТИКИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

Постановка проблеми. Підліткова агресивність є однією з актуальних проблем сучасності. Агресивні прояви в дітей, а також